

EXTINDEREA COOPERĂRII PENTRU CERCETARE ÎN DOMENIUL TIC ÎNTRE UE, EUROPA DE EST ȘI CAUCAZUL DE SUD (ianuarie 2009 – iunie 2011)

Rodica CUJBA¹

Igor COJOCARU²

Irina COJOCARU²

¹*Academia de Științe a Moldovei*

²*Institutul de Dezvoltare a Societății
Informaționale*

EXTENDING ICT RESEARCH COOPERATION BETWEEN THE EU, EASTERN EUROPE AND THE SOUTHERN CAUCASUS

During two years and a half, starting in 2009, Moldova was involved in the European project EXTEND which aimed to enhance scientific and research co-operation between the Eastern Europe and the Southern Caucasus (EECA) countries and the EU, focusing specifically on the Information and Communication Technologies (ICT) field of the FP7. The consortium of 8 partners managed to map the key ICT research actors and capabilities from the EECA region, organises several ICT training workshops and identify the top ICT research priorities, facilitating networking and dissemination of project achievements.

Detalii generale și obiectivele de bază ale proiectului și clusterului

La 30 iunie 2011 s-a finisat proiectul PC7 EXTEND – www.extend-ict.eu (EXTENDING ICT research co-operation between the European Union, Eastern Europe and the Southern Caucasus), care s-a desfășurat pe parcursul a 30 de luni, începând cu 1 ianuarie 2009. Proiectul EXTEND a fost unul de suport, partenerii acestuia fiind două state membre UE (Grecia, România) și șase state foste republici ale Uniunii Sovietice (Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Moldova, Ucraina). Din partea Republicii Moldova proiectul a fost reprezentat de Academia de Științe a Moldovei (www.asm.md), cu suportul activ al Institutului de Dezvoltare a Societății Informaționale (www.idsi.md).

Obiectivul principal al proiectului a constat în a acorda suport comunității științifice specializate

în domeniul tehnologiilor informaționale și de comunicație în țările Europei de Est și Caucazului de Sud prin realizarea următoarelor scopuri:

- a) identificarea actorilor principali în domeniul TIC;
- b) organizarea seminarelor de formare pentru actorii identificați în domeniul aspectelor procedurale ale Programului Cadru 7 al UE (PC7);
- c) identificarea priorităților în domeniul TIC în vederea intensificării cooperării între UE și țările Europei de Est și Caucazului de Sud;
- d) dezvoltarea rețelelor de actori în domeniul TIC pe întreg teritoriul Europei.

La inițiativa Comisiei Europene, proiectul EXTEND, împreună cu alte două proiecte europene SCUBE-ICT și ISTOK-SOYUZ, au format Clusterul TIC în regiunea Europei de Est și Asiei Centrale (EECA ICT Cluster – www.eeca-ict.eu), țările țintă ale acestuia fiind Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Kazahstan, Kîrgîzstan, Republica Moldova, Federația Rusă, Tadjikistan, Turkmenistan, Ucraina și Uzbekistan. Scopul de bază al formării clusterului în cauză a fost complementarea unor activități similare pe verticală, precum și excluderea dublării activităților pe orizontală.

Începând cu 2009, partenerii clusterului au implementat o serie de activități care au fost axate pe următoarele obiective:

Creșterea nivelului de conștientizare privind activitățile de cercetare finanțate de UE în cadrul programului TIC al PC7, în regiunea EECA, prin:

- a) inițierea unui dialog în domeniul TIC cu comunitățile de cercetare-dezvoltare (C&D) din țările Europei de Est și Asiei Centrale pentru a identifica competențele și punctele forte ale acestora în sfera cercetării;
- b) organizarea zilelor de informare și seminarelor de formare în toate țările Europei de Est și Asiei Centrale pentru a disemina informația cu privire la oportunitățile oferite de Programul TIC al PC7;
- c) înființarea serviciului on-line de Help Desk pentru a oferi asistență și sprijin vizavi de procedurile de participare la Programul TIC al PC7;
- d) furnizarea suportului necesar cercetătorilor din regiunea Europei de Est și Asiei Centrale cu privire la implicarea acestora în proiectele finanțate de UE;
- e) crearea unui portal web care servește în calitate de sursă de informații on-line.

Îmbunătățirea vizibilității C&D, organizațiilor și specialiștilor în domeniul TIC din regiunea Europei de Est și Asiei Centrale pe arena europeană și stimularea colaborării cu omologii acestora din UE urma să se obțină prin:

a) crearea unei baze de date on-line (Platforma de Competențe) pentru promovarea domeniilor de interes și realizărilor proeminente din C&D în domeniul TIC, precum și a organizațiilor și experților relevanți <http://www.eeca-ict.eu/eeca/index.php/ru/competence>;

b) activități de creare a rețelelor (networking) în UE și în țările Europei de Est și Asiei Centrale pentru discuțiile face to face între cercetători din ambele regiuni în scopul valorificării potențialului de colaborare în viitor;

c) valorificarea rețelei de contacte ale partenerilor clusterului în UE;

d) integrarea organizațiilor Europei de Est și Asiei Centrale în platformele tehnologice europene relevante;

e) organizarea unei campanii de promovare, publicitate și informare atât pentru cercetătorii din UE, cât și din Europa de Est și Asia Centrală cu privire la beneficiile colaborării mutuale.

Sprijinirea dialogului politic dintre UE și țările Europei de Est și Asiei Centrale, contribuind astfel la crearea unor inițiative comune în domeniul TIC, consolidând colaborarea în sfera C&D, prin:

a) identificarea și analiza priorităților de cercetare în domeniul TIC în țările Europei de Est și Asiei Centrale;

b) identificarea domeniilor-cheie TIC de interes reciproc, care pot genera beneficii socio-economice și impact substanțial pentru toate regiunile;

c) organizarea unei serii de consultări, oferind astfel un forum de discuții deschise pentru schimbul de idei privind viitorul plan de acțiuni în vederea consolidării colaborării dintre UE și regiunea Europei de Est și Asiei Centrale.

Rezultatele și impactul proiectului la nivel național

În cadrul proiectului EXTEND și al clusterului sus-menționat Academia de Științe a Moldovei, în comun cu Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale, au realizat un șir de activități:

A fost elaborat site-ul web al proiectului – www.extend-ict.eu. Site-ul conține informații detaliate despre proiect și cluster, precum și despre activitățile implementate și rezultatele obținute, informații despre cele mai importante evenimente TIC din lume. Site-ul dispune și de pagină privată a proiectului, care este utilizată ca platformă de management al cunoștințelor obținute în cadrul proiectului.

A fost elaborat și implementat serviciul Help-Desk, accesibil atât de pe pagina proiectului

EXTEND, cât și de pe portalul clusterului (<http://eeca-ict.eu/eeca/index.php/helpdesk>). Pe parcursul derulării proiectului, peste 300 de cercetători din 12 state ale Europei de Est și Asiei Centrale din spațiul CSI au beneficiat de asistență prin întrebările depuse on-line. Atât site-ul proiectului cât și serviciul Help-Desk a fost proiectat și implementat în cadrul Laboratorului Tehnologii Informaționale și de Comunicații al IDSI.

Au fost elaborate și imprimate diverse materiale de diseminare (broșuri, pliante, postere), distribuite în cadrul unor numeroase evenimente atât pe plan național, cât și internațional.

La Chișinău s-a organizat Conferința de lansare a proiectului „Fostering scientific and research cooperation between the Eastern Europe and Southern Caucasus countries and the EU” (19 iunie 2009), la care au participat peste 100 de actori TIC din Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Belgia, Georgia, Moldova, România, Rusia, Ucraina. În cadrul Conferinței au fost discutate problemele cu care se confruntă țările CSI în dezvoltarea cercetărilor în domeniul TIC, căile de soluționare ale acestora, precum și oportunitățile de colaborare cu UE. Detalii despre conferință pot fi găsite pe pagina <http://www.extend-ict.eu/conference2009>.

În comun cu alte două proiecte ale clusterului au fost elaborate, publicate și diseminate 4 numere de Newsletter, în care a fost inclusă informația cu privire la evenimente organizate și planificate, precum și rezultatele obținute în cadrul clusterului – <http://www.eeca-ict.eu/eeca/index.php/ru/-/eeca-ict-cluster-newsletters>.

În cadrul a două runde succesive de chestionare au fost identificate 20 de organizații din Republica Moldova care efectuează sau prezintă interes sporit pentru cercetări în domeniul TIC. Organizațiile identificate au completat chestionare cu privire la competențele acestora în vederea colaborării în cercetare-dezvoltare pe plan european. Chestionarele, după o prelucrare metodică, au fost introduse în baza de date publicată în platforma de competențe de pe portalul clusterului EECA ICT – <http://www.eeca-ict.eu/eeca/index.php/ru/competence>.

În urma consultărilor cu actorii-cheie în domeniul TIC (instituții de cercetare, instituții de învățământ, organizații obștești, companii private, factori de decizie din domeniul TIC) au fost identificate prioritățile de cercetare-dezvoltare în domeniul TIC în conformitate cu obiectivele PC7 ale țărilor Europei de Est și Asiei Centrale pentru colaborarea cu Uniunea Europeană în perioada 2010-2015. În Republica Moldova la exercițiul de

consultare au participat 27 de experți în domeniul TIC. Prioritățile TIC identificate în șase țări ale Europei de Est și Asiei Centrale sunt prezentate în tabelul 1 și în prospectul publicat pe site-ul proiectului – <http://extend-ict.eu/sites/default/files/National-promo.pdf>.

69 de cercetători din Republica Moldova, preponderent din domeniul TIC, au participat la cele trei runde ale seminarelor de formare, organizate la 19 mai 2010, 11-12 octombrie 2010 și 31 martie 2011. Seminarele au fost axate pe prioritățile identificate pentru Republica Moldova în cadrul exercițiului de consultare. Unii participanți ai seminarelor și-au prezentat ideile de proiecte, care au fost evaluate în grupuri. În cadrul acestor exerciții de evaluare ideile de proiecte au fost evaluate după un model de criterii elaborat. Pe lângă critica mai mult sau mai puțin obiectivă, autorii ideilor de proiecte au beneficiat de numeroase sugestii privind modalitățile de îmbunătățire a propunerilor. Majoritatea participanților au fost satisfăcuți de tematica și modul de organizare a seminarelor.

10 cercetători din domeniul TIC din Republica Moldova au fost susținuți financiar din fondurile proiectului pentru a participa la evenimentele de brokeraj organizate atât în UE, cât și în CSI – 3

persoane au participat la evenimentul ICT 2010 „Digitally Driven” (27-29 septembrie 2010, Bruxelles, Belgia), 3 persoane – la evenimentul ICT Proposers’s Day 2011 (19-20 mai 2011, Budapesta, Ungaria), 4 persoane – la Conferința „The Way Forward for the Information Society in the Eastern Europe and South Caucasus countries: Priorities and Challenges” (16-17 iunie 2011, Tbilisi, Georgia). Participanții la evenimente au prezentat ideile de proiecte, au stabilit relații de colaborare cu participanții din alte țări, s-au informat cu privire la oportunitățile oferite de UE în domeniul cercetării-dezvoltării.

Prin organizarea evenimentelor de Networking, proiectul a contribuit esențial la stabilirea relațiilor de contact cu partenerii naționali și internaționali și la consolidarea comunității științifice din domeniul TIC din Republica Moldova. Pe întreaga durată a proiectului comunitatea științifică din Republica Moldova a beneficiat de consultața experților internaționali în Programul Cadru 7.

În cadrul clusterului a fost elaborat Ghidul de stabilire a rețelei de cooperare (Networking Guide – http://www.extend-ict.eu/sites/default/files/Networking-guide_eng.pdf), înalt apreciat de evaluatorii proiectelor, dar și de experții internaționali.

Tabelul 1

Prioritățile TIC pentru C&D, identificate în șase țări

Prioritățile TIC pentru C&D	Belarus	Ucraina	Azerbaidjan	Moldova	Armenia	Georgia
Cognitive Systems and Robotics						
Computing Systems						
Design of Semiconductor Components and Electronic-based Miniaturised Systems						
Digital libraries and digital preservation						
ICT and Ageing						
ICT for Governance and Policy Modeling						
ICT for Patient Safety						
ICT for enviromental services						
Intelligent information management						
Internet of Services, Software & Virtualization						
Nanoelectronics Technology						
Microsystems and smart miniaturised systems						
Personal Health Systems						
Photonics						
Language Based Interaction						
Technology-Enhanced Learning						
Trustworthy ICT						

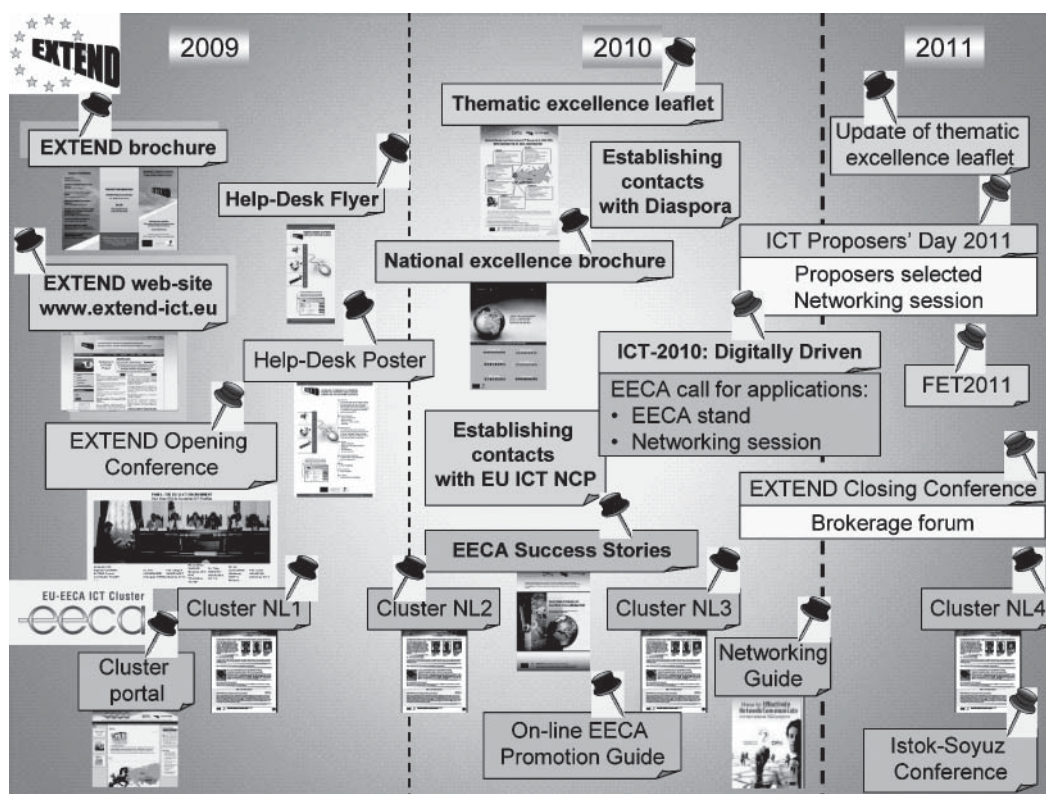

Fig. 1. Activitățile de diseminare și de stabilire a relațiilor de colaborare realizate în cadrul clusterului

Activitățile de diseminare și de stabilire a rețelelor de cooperare ale clusterului sunt prezentate în fig. 1.

Vizibilitatea rezultatelor proiectului pe Internet

O succintă statistică privind vizibilitatea site-ului proiectului EXTEND pe Internet denotă că peste 46 000 de vizualizări în cadrul a peste 11 000 vizite au fost realizate de peste 4 700 vizitatori unici, din 118 țări. Cele mai multe vizite au fost realizate de Republica Moldova (peste 4 500 vizite), urmate de Belarus (peste 800 vizite).

Continuitatea proiectului

În cadrul apelului ERA-WIDE 2011 al PC7, din partea Republicii Moldova au fost depuse două propuneri de proiecte, care reprezentau o continuitate a inițiativelor proiectului EXTEND. Una dintre propuneri a fost acceptată pentru finanțare, proiectul PICTURE (Policy dialogue in ICT to an Upper level for Reinforced EU-EECA Cooperation) stabilind drept obiectiv implicarea factorilor de decizie din mediul de cercetare, academic, industrie, guvern și societatea civilă din UE și EECA într-un dialog activ privind promovarea politicilor în domeniul TIC din regiune și consolidarea parteneriatelor strategice între aceste organizații din regiune. Site-ul proiectului EXTEND este menținut în continuare,

iar serviciul de HelpDesk a devenit un instrument informatic de consultanță pentru Punctele Naționale de Contact în TIC a PC7 din țările partenere ale Clusterului EECA ICT. Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale găzduiește Punctul Național de Contact din domeniul TIC din Republica Moldova.

Recomandări pentru alte proiecte naționale și internaționale

Diseminarea informației privind desfășurarea activităților din cadrul proiectelor naționale și internaționale, precum și a cunoștințelor obținute prin intermediul site-urilor proiectelor poate avea un impact major în societate și contribui esențial la consolidarea capacităților și la integrarea comunității științifice din Republica Moldova în spațiul european de cercetare. La elaborarea site-ului proiectului este important a stabili interfețe ale schimbului de informații cu alte site-uri în domeniu (în baza serviciilor web etc. hyperlinkuri) și formarea unor clustere pe domenii. Astfel, cunoștințele generate de comunitatea științifică pot deveni mai accesibile pentru ulterioarele cercetări, educație sau transfer tehnologic.

Bibliografie

- <http://www.extend-ict.eu>
- <http://www.eeca-ict.eu/eeca/>